

RAPPORT RESULTATEN

SPEAKING MINDS 2017-2020

Betekenisvolle jongerenparticipatie en
adviezen van jongeren aan de gemeente

Datum: juni 2021

Auteur: Save the Children – Speaking Minds project team

Vragen/opmerkingen? Mail naar info@speakingminds.nl

INTRODUCTIE

Speaking Minds laat jongeren meedenken, meepraten en adviseren over gemeentelijk beleid. Jongeren gaan in gesprek met beleidsmakers over onderwerpen zoals armoede, veilig opgroeien en seksuele- en genderdiversiteit. Beleid dat hen direct raakt. De jongeren komen met een nieuwe plannen en ideeën en een gericht advies voor een beter en inclusiever beleid bij gemeenten: zij zijn de ‘Speaking Minds’

Met dit rapport wil het Speaking Minds team meer inzicht geven in wat er gebeurt **na afloop van** een Speaking Minds (SpM) traject qua jongerenparticipatie en uitvoering van adviezen uit de trajecten in een gemeente. Het rapport beantwoordt de volgende twee kernvragen:

1. **Hoe waarderen gemeenten de jongerenparticipatie en is jeugdparticipatie in beleid (structureel) versterkt?**
2. **Wat gebeurt er met adviezen van jongeren door de gemeente nadat het Speaking Minds traject is afgelopen?**

In november 2020 is er een online enquête gehouden onder contactpersonen bij gemeenten die hebben deelgenomen aan een SpM traject op het thema armoede tussen 2017 en 2020. Om zo de resultaten te achterhalen over een **langere tijdsperiode**. Hiermee wordt de effectiviteit van het programma gemeten en worden lessen geleerd voor toekomstige trajecten en gelijksoortige projecten.

“De presentatie van de adviezen door de jongeren in een raadsbijeenkomst sloeg goed aan. De betrokken jongeren deden hun verhaal, gingen in discussie met raadsleden, lichtten hun adviezen toe. Dat is erg gewaardeerd in de raad.”

SAMENVATTING

Tussen 2017 en 2020 deden 29 gemeenten mee aan een of meerdere SpM trajecten op het thema armoede. Van deze gemeenten nam 40% deel aan een uitgebreide vragenlijst in november 2020 over betekenisvolle jongerenparticipatie en opvolging van adviezen door jongeren in de gemeente. De meeste projecten waren met MBO jongeren en werden gefinancierd door de gemeente.

Hoe waarderen gemeenten de jongerenparticipatie en is jeugdparticipatie in beleid (structureel) versterkt?

De evaluatie laat zien dat 80% van de gemeenten de jongerenparticipatie zeer tot extreem waardevol vond. Gemeenten geven aan dat deze specifieke groep jongeren vaker te maken heeft met armoedeproblematiek of valt in een kwetsbare doelgroep. SpM slaagt erin om gemeenten deze jongeren beter te laten bereiken om zo informatie te verkrijgen om beter beleid te maken.

Jeugdparticipatie structureel versterken is een lange termijn traject. Gemeenten zien door SpM meer het belang in om de doelgroep te blijven bereiken die normaal minder zichtbaar is. Gemeenten weten ook beter hoe ze jongerenparticipatie in de praktijk kunnen toepassen. In 65% van de gemeenten is jongerenparticipatie voorgezet na afloop van het SpM traject, in 35% gemeenten niet. Helaas heeft corona hierop een grote impact gehad omdat de meeste trajecten liepen in 2019 en 2020.

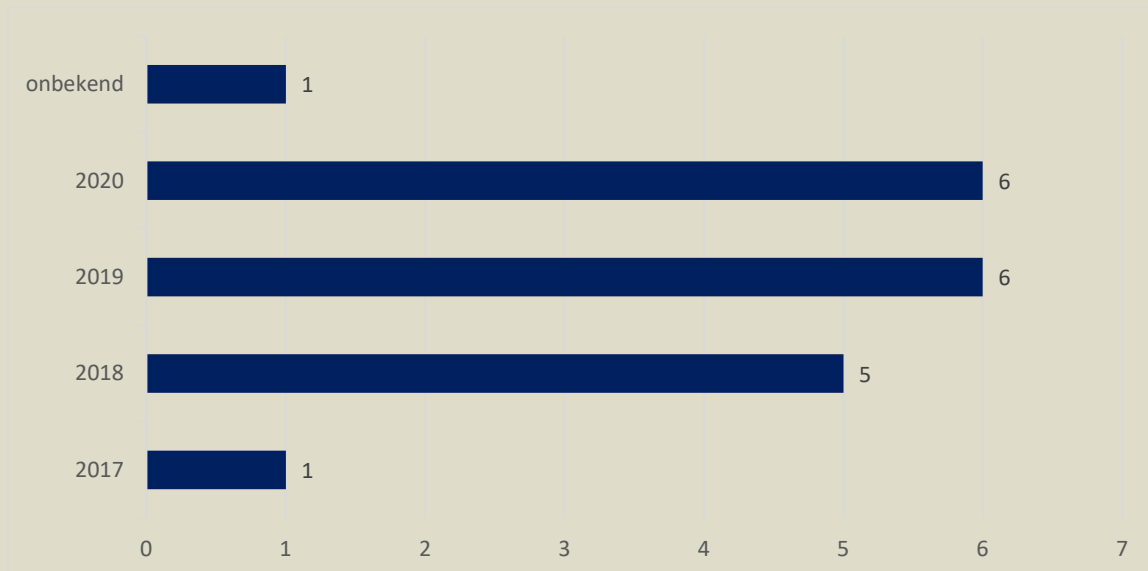
Wat gebeurt er met adviezen van jongeren door de gemeente nadat het Speaking Minds traject is afgelopen?

Van alle adviezen van jongeren aan gemeenten is de helft grotendeels of volledig overgenomen wat betreft de inhoud. Ongeveer 35% van de adviezen zijn uiteindelijk meegenomen in beleid (beleid wordt nu uitgevoerd of is vernieuwd). Daarnaast zijn 30% van de adviezen inmiddels verwerkt in een voorstel aan de gemeenteraad, besproken en/of aangenomen door de raad. Met de resterende adviezen is nog niets gedaan volgens de gemeente, inclusief adviezen die niet haalbaar zijn (10% van het totaal). Volgens 70% van de gemeenten is hun armoede en schuldenbeleid inclusiever geworden door de participatie van jongeren.

BASISINFORMATIE

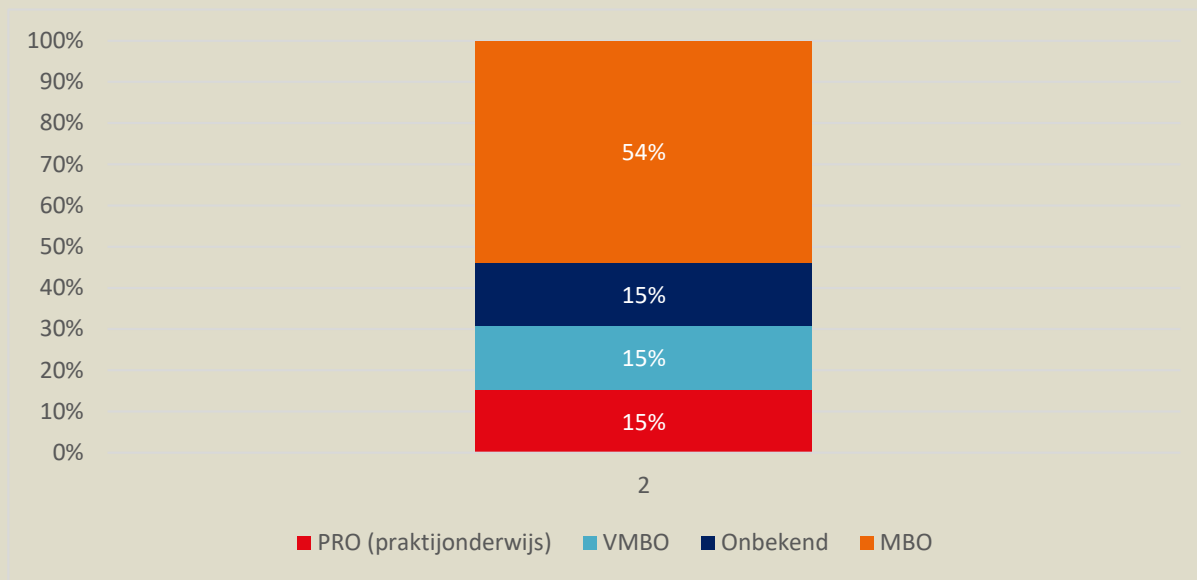
In welk jaar (jaren) is Speaking Minds uitgevoerd?

In de periode 2017 tot en met 2020 hebben de elf deelnemende gemeenten die de enquête hebben ingevuld in totaal 18 trajecten uitgevoerd. Dit hadden er meer kunnen zijn, omdat wisselingen in betrokken beleidsmaker soms leiden tot onbekendheid over het aantal trajecten in het verleden. Deze trajecten zijn als volgt verdeeld over de jaren:

Met welke doelgroep is Speaking Minds uitgevoerd?

De meeste trajecten zijn gedaan met het MBO, gevolgd door VMBO en PRO (praktijkonderwijs).

JONGERENPARTICIPATIE IN DE GEMEENTE

Op welke manier probeerde de gemeente jongerenparticipatie te realiseren voorafgaand aan het traject met Speaking Minds?

Er zijn verschillende niveaus van jongerenparticipatie, volgens het medezeggenschapsmodel van De Winter (1995) (geïnspireerd op de participatie ladder van t Hart). Dit zijn, oplopend in niveau van participatie:

1. Jongeren informeren over bepaalde thema's
2. Jongeren raadplegen over zaken die hen aangaan
3. In contact komen met jongeren en de dialoog aan te gaan
4. Jongeren inspraak geven in gemeentelijk beleid
5. Jongeren stimuleren om eigen initiatieven te ontplooiën en ongevraagd advies te geven

Gemeenten konden meerdere opties aankruisen. Het in contact komen met jongeren en een dialoog aangaan (72%) werd het vaakst genoemd.

De invulling van gemeenten aan jongerenparticipatie, voorafgaand aan SpM, was bijvoorbeeld in de vorm van een jongerenraad, instagrampagina, events/activiteiten, kindervijvraadvij, focusgroepen of via Child Friendly Cities (een beweging voor gemeentebestuurders, ambtenaren, uitvoerende organisaties, netwerkpartners, burgers en andere geïnteresseerden die met en voor de jeugd werken).

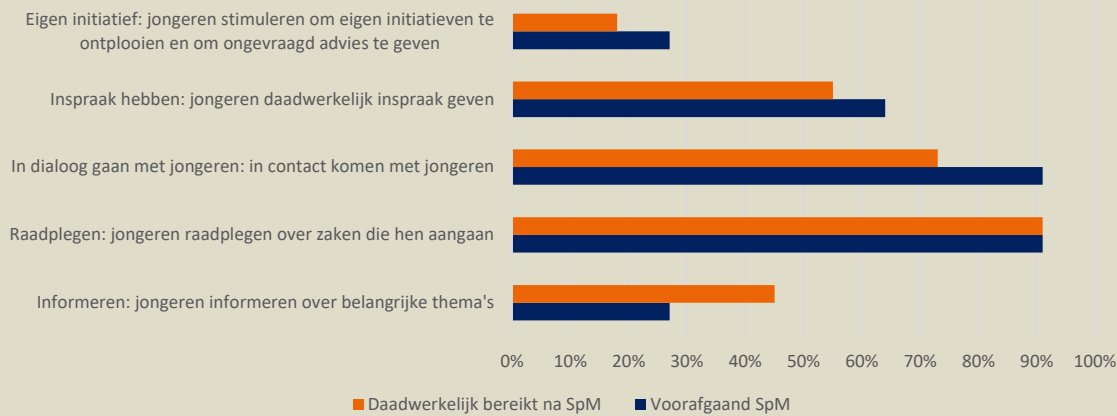
Hoe zag u de doelstelling van Speaking Minds voorafgaand aan het traject en welk niveau is daadwerkelijk bereikt volgens u na afloop van het traject?

90% van de gemeenten zag voornamelijk 2 doelstellingen voorafgaand aan het SpM traject:

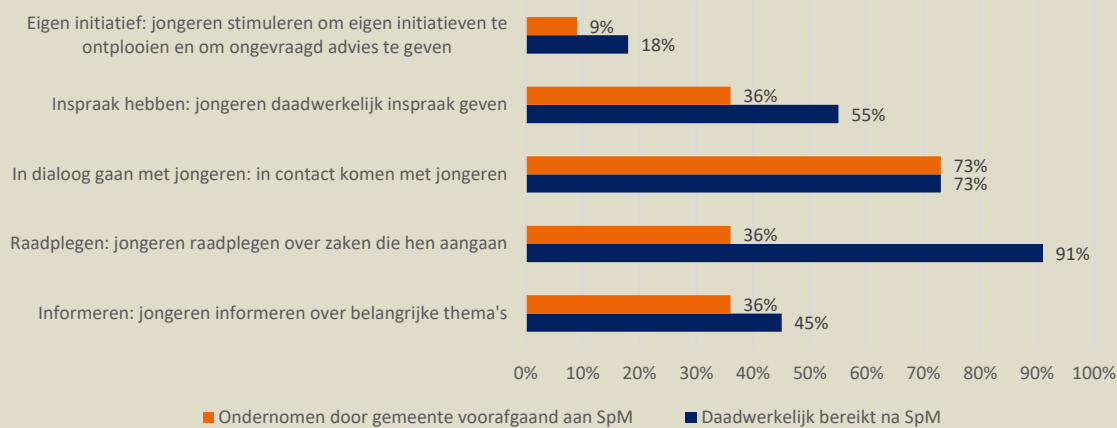
- De dialoog aangaan met jongeren en in contact komen met jongeren.
- Jongeren raadplegen over zaken die hen aangaan.

De dialoog aangaan met jongeren is een belangrijk aspect van Speaking Minds. Speaking Minds wil kwetsbare jongeren die vaak nauwelijks of niet gehoord worden in contact brengen met gemeenten om samen het dialoog aan te gaan.

Van de ondervraagde gemeenten geeft 90% aan na een Speaking Minds traject de doelstelling 'het raadplegen van jongeren over zaken die hen aangaan' heeft bereikt.

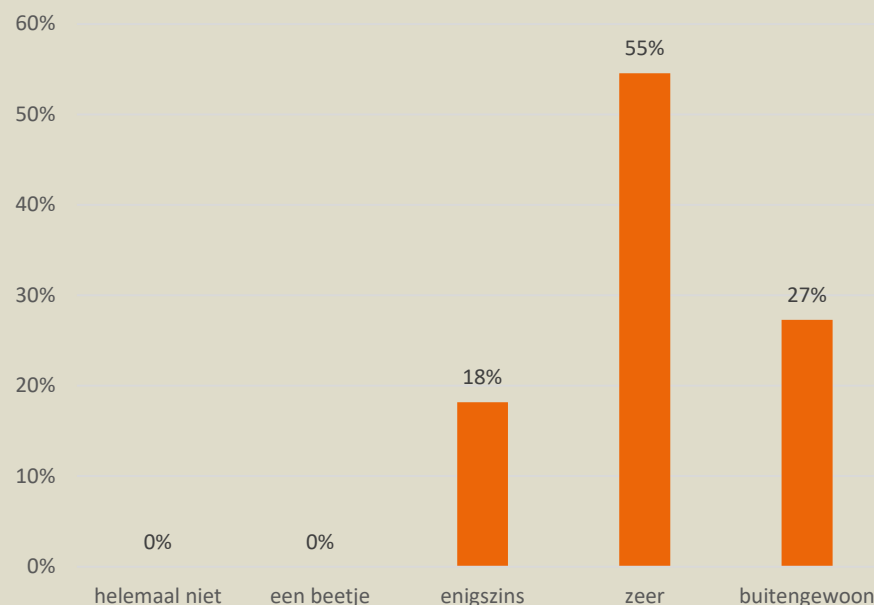
Als we vergelijken wat de gemeente zelf voorafgaand SpM deed aan jongerenparticipatie, en wat er is bereikt door SpM, ziet het beeld er zo uit:

De coronacrisis heeft een grote impact gehad op de Speaking Minds trajecten en het uitwerken van de adviezen. Dit is vooral van toepassing op gemeenten die een traject in 2019 en 2020 uitvoerden. Omdat de uitwerking van adviezen in beleid of uitvoering vanuit 2019 doorlopen in 2020.

Hoe waardevol heeft u de participatie met jongeren gevonden?

Gemiddeld vinden de gemeenten de participatie met jongeren zeer waardevol (score 4.1 op schaal van 1 tot 5). 80% van de gemeenten vond het zeer of buitengewoon waardevol. Er is geen enkele gemeente die de participatie niet waardevol vond.

Wanneer vindt de gemeente jongerenparticipatie betekenisvol?

Meerdere gemeenten (4) geven aan dat jongerenparticipatie altijd betekenisvol is. Om het specifieker te maken geven gemeenten ook aan dat jongerenparticipatie betekenisvol is als:

- Het ook betekenisvol is voor de jongeren zelf.
- Jongeren mee kunnen praten in trajecten van interactieve beleidsvorming.
- De gemeente er iets duurzaam van kan maken en het een plek kan krijgen in het beleid.
- Er een wisselwerking is, zowel als doel op zich en ter verbetering beleid.
- Gemeenten de juiste doelgroep kunnen betrekken, dus jongeren in (generatie)armoede.
- Het wijst op blinde vlekken.

Waarom hebben jullie gekozen voor jongerenparticipatie specifiek gericht op praktisch opgeleide jongeren?

Meerdere gemeenten noemden de volgende redenen:

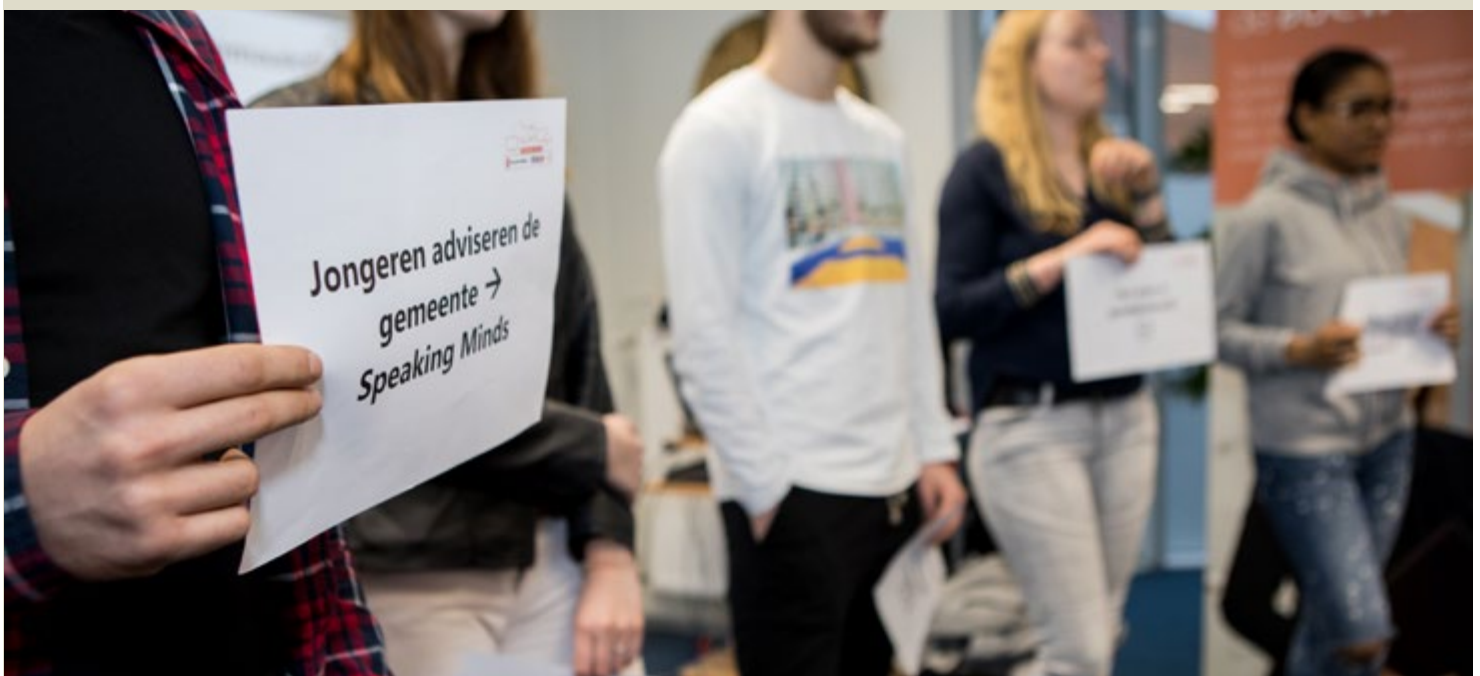
- Gemeenten kunnen deze jongeren minder goed bereiken en hebben juist informatie nodig van deze groep om beter beleid te kunnen maken.
- De doelgroep waar Speaking Minds mee werkt, namelijk jongeren in het beroepsonderwijs, heeft vaker te maken met armoedeproblematiek of vallen in een kwetsbare doelgroep.

Is dit achteraf gezien de juiste doelgroep gebleken voor de gemeente?

Voor bijna alle gemeenten waren praktisch opgeleide jongeren de juiste doelgroep. Aanvullend daarop geven gemeenten aan:

- Er was een mooie mix van jongeren die geen idee hadden van armoede en een deel dat daar wel mee te maken heeft. Door kruisbestuiving, ervaringsdeskundigheid en creativiteit kwamen er mooie resultaten.
- Ze zijn een goede aanvulling op de doelgroep die we nu makkelijker bereiken.
- Ze hadden interessante ideeën.
- Er zit veel kwaliteit en betrokkenheid in deze jongeren.
- We krijgen heel praktische adviezen. Voor jeugd is het ook belangrijk om te zien dat we er direct iets mee kunnen doen (dat lukt niet altijd).

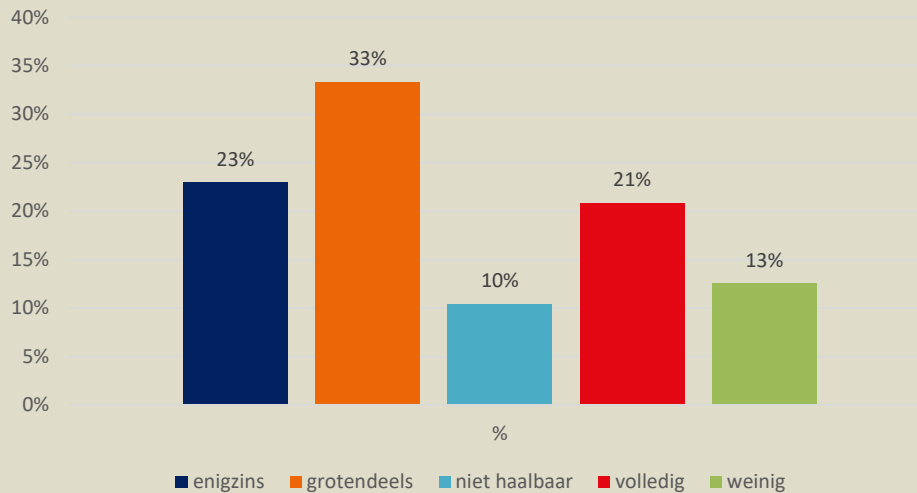
Een geleerde les, genoemd door één gemeente, is dat het een aantal bijeenkomsten duurt voordat jongeren zich de materie eigen maken. Toch, richting het einde, zag de gemeente dat ze de laatste lessen grote sprongen maakten en was de afsluiting van toegevoegde waarde.

ADVIEZEN VAN JONGEREN EN BELEID

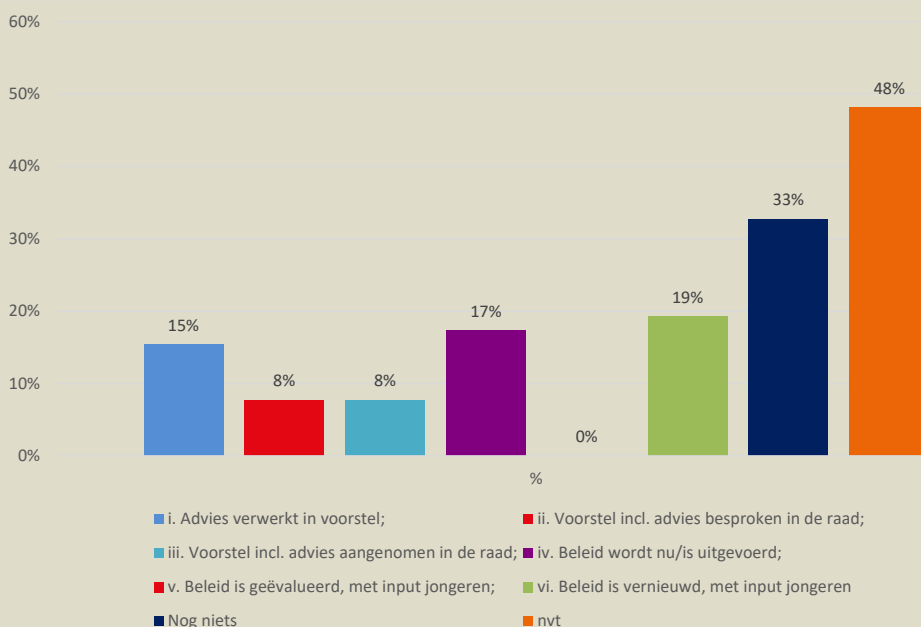
Jongeren hebben de gemeente een advies gegeven over beleid. In hoeverre is de inhoud van het advies van jongeren overgenomen?

Van de 48 adviezen van jongeren aan gemeenten (het aantal dat 'beoordeeld' is in de enquête), is de helft grotendeels of volledig overgenomen. Voor 1/5 van de adviezen is een deel van de inhoud overgenomen en in 20% van de gevallen was het advies niet haalbaar of is er weinig overgenomen.

Wat is er daarna met het advies gebeurd?

Nadat het advies gegeven is, gaat de gemeente aan de slag met de vervolgstap. Er zijn verschillende fases te onderscheiden in de besluitvorming. Ongeveer 35% van de adviezen zijn uiteindelijk meegenomen in beleid (wordt nu uitgevoerd of is vernieuwd) en 15% is inmiddels verwerkt in een voorstel aan de gemeenteraad.

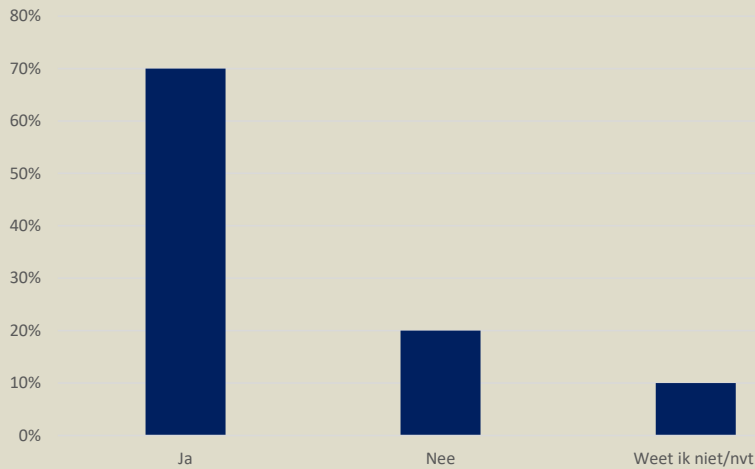
Welke partijen (excl. de gemeente) zijn betrokken geweest bij de vertaling van het advies in beleid?

In 3 gemeenten (van de 11) zijn er geen andere partijen betrokken geweest. Anderen noemen partijen als:

- Middelbare scholen.
- Maatschappelijke partners en bedrijven.
- Jeugd- en jongerenwerk.
- Welzijnsorganisaties en stichtingen.

Is naar uw mening het armoede- en schuldenbeleid inclusiever en effectiever geworden, n.a.v. visie en behoeftes van jongeren?

Voor 70% van de gemeenten is het antwoord positief: het armoede en schuldenbeleid is naar hun eigen inzicht inclusiever geworden door de participatie van jongeren. In 20% van de gevallen is dit helaas niet het geval.

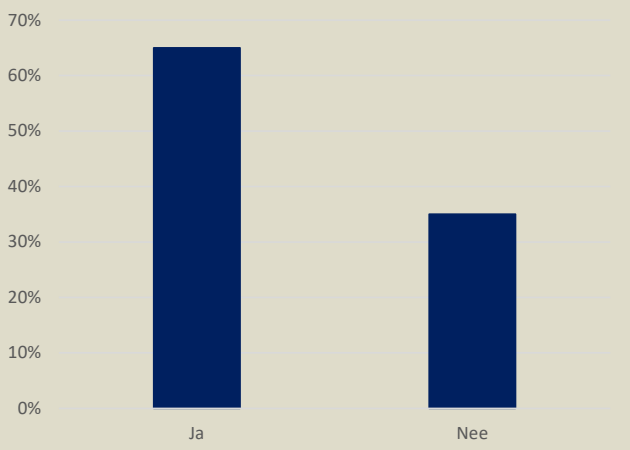

Dat betekenisvolle jongerenparticipatie verbeterd is vanwege het SpM traject, blijkt uit onderstaande toelichting door gemeenten:

- We vullen niet meer zo maar in wat jongeren denken/vinden/willen, maar vragen het henzelf.
- De bijdrage van de jongeren heeft voor aanpassing in het beleid gezorgd, dat verbetert de aansluiting met die doelgroep.
- Jongeren wijzen je op zaken die je anders niet ziet.
- Openheid over het onderwerp is de grootste winst, het inspraaktraject heeft geleid tot waardering en contact met de jongeren.
- Er is veel gericht aanbod voor jeugdigen.
- We bereiken de doelgroep (kinderen) digitaal, dit spreekt hen meer aan.
- Er is een stap gezet, maar het kan nog beter. Vooral door jongeren te betrekken bij de uitwerking.

Is er ook op andere onderwerpen participatie geweest van jongeren in beleidsvorming, na het traject van Speaking Minds?

In ongeveer 65% van de gemeenten is jongerenparticipatie voortgezet na afloop van het SpM traject, in 35% gemeenten niet.

PLANNEN EN VOORNEMENS VAN GEMEENTEN

“Hartelijk dank! Het project heeft echt een impuls gegeven aan de beleidsontwikkeling op armoedebeleid”

Heeft de gemeente na de projecten van Speaking Minds voornemens/plannen om jongerenparticipatie mee te nemen in de evaluatie en uitvoering van beleid?

In iets meer dan de helft van de gemeenten zal/wordt jongerenparticipatie meegenomen in de evaluatie en uitvoer van het beleid. Gemeenten zeggen hierover:

- Daar waar het mogelijk en nodig is worden jongeren betrokken bij nieuw (uitvoerings)beleid.
- Via de inzet van de jongerenwerkers
- We nemen het mee als vast onderdeel van beleidsontwikkeling.
- Staat op de politieke agenda.

Voor een aantal gemeenten is dit (nog) niet het geval of nog niet concreet:

- Ervaringsdeskundigen betrekken bij beleidsevaluatie en -uitvoering hebben we hoog in het vaandel, en zeker ook kinderen. Concreet is dit echter nog niet.
- Niet bekend, een dergelijke evaluatie staat (nog) niet gepland.